

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 27 вересня 2017 року № 19-3

м. Київ

Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Національним агентством з питань запобігання корупції

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України “Про Рахункову палату” розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Національним агентством з питань запобігання корупції. За результатами розгляду Рахункова палата

В С Т А Н О В И Л А:

1. У 2016 році використання Національним агентством з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) коштів державного бюджету за бюджетними програмами “Керівництво та управління у сфері запобігання корупції” та “Фінансування статутної діяльності політичних партій” здійснювалося в умовах тривалого процесу становлення та започаткування діяльності агентства, недосконалості чинного законодавства, яке регламентує порядок використання коштів державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій, відсутності затвердженого Кабінетом Міністрів України порядку використання бюджетних коштів на вказані цілі, а також відхилень від визначеного законодавством порядку формування бюджетних призначень на утримання Національного агентства.

Зазначене, а також організаційні недоліки НАЗК негативно позначилися на повноті виконання агентством у 2016 році завдань і функцій, визначених чинним законодавством України та задекларованих у меті бюджетної програми “Керівництво та управління у сфері запобігання корупції”, не сприяли здійсненню належного управління коштами державного бюджету, що виділялися за бюджетною програмою “Фінансування статутної діяльності політичних партій”, та дієвого контролю за законним і цільовим використанням цих коштів.

2. Недотримання з боку Міністерства фінансів України визначеного Бюджетним кодексом України порядку складання проекту Державного бюджету України на 2016 рік у частині видатків на керівництво та управління у сфері запобігання корупції та несвоєчасне виконання Кабінетом Міністрів України заходів із започаткування діяльності НАЗК, передбачених Державною програмою щодо реалізації засад державної

антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015–2017 роки, не сприяло належному плануванню видатків на забезпечення діяльності НАЗК, а отже – результативному та продуктивному використанню коштів державного бюджету, які виділялися у 2016 році на вказані цілі.

2.1. Бюджетний запит за бюджетною програмою “Керівництво та управління у сфері запобігання корупції” на 2016 рік НАЗК не складався, оскільки, як юридична особа агентство було зареєстровано у березні 2016 року. Тому всупереч вимогам статті 36 Бюджетного кодексу України Мінфін не здійснював аналізу цієї бюджетної програми на підставі поданих НАЗК даних на предмет її відповідності меті, пріоритетності та ефективності використання бюджетних коштів.

2.2. Всупереч вимогам Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228, передбачені кошторисом показники видатків за окремими напрямками визначалися НАЗК за відсутності належних розрахунків та економічних обґрунтувань необхідності їх проведення. Це призвело до численних перерозподілів призначень і проведення не передбачених на етапі складання кошторису видатків.

2.3. Визначені паспортом бюджетної програми “Керівництво та управління у сфері запобігання корупції” результативні показники ефективності є недосконалими та не дають можливості оцінити результативність і продуктивність діяльності НАЗК. Ефективність використання коштів за цією бюджетною програмою характеризується лише показниками кількості опрацьованої кореспонденції, звернень, заяв, запитів на публічну інформацію, скарг громадян з розрахунку на одного працівника, а також середньої вартості придбання однієї ліцензії програмного продукту. При цьому показники, які б давали можливість оцінити результати основної діяльності НАЗК із здійснення заходів щодо запобігання та виявлення корупції, проведення спеціальних перевірок, моніторингу способу життя декларантів, у паспорті бюджетної програми відсутні.

3. Повноваження щодо здійснення повних перевірок достовірності відомостей, зазначених у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, НАЗК у 2016 році не виконувалось. Порядок проведення контролю та повної перевірки декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, був затверджений НАЗК із значним запізненням, через що перевірки декларацій суб’єктів декларування почали проводитися лише у 2017 році. Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, недоопрацьований і не підготовлений для роботи з базами даних інших державних органів з метою звіряння достовірності відомостей поданих декларацій.

Спеціальних перевірок стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, що передбачають зайняття відповідального або особливо

відповідального становища, в частині наявності відомостей про кандидата на посаду в Єдиному державному реєстрі осіб, що вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення **НАЗК не здійснювало** у зв'язку з тим, що ведення реєстру, дані якого є підставою для таких спеціальних перевірок, продовжувало здійснювати Міністерство юстиції України. **Використання реєстру в його існуючому стані у своїй роботі НАЗК визначило** недоцільним, а створення в агентстві власної аналогічної інформаційно-аналітичної системи потребує виділення з державного бюджету **близько 1,5 млн гривень**.

4. Структура апарату НАЗК не відповідає вимогам Закону України “Про державну службу”, а визначений цим Законом порядок призначення на посади керівника апарату НАЗК, його заступників та керівників структурних підрозділів Національного агентства не узгоджується з вимогами Закону України “Про державну службу”. Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2014 № 85 гранична чисельність працівників апарату агентства **потребує** приведення у відповідність із фактичним переліком посад у частині наявності в штаті агентства посад, на яких не розповсюджується дія Закону України “Про державну службу”.

5. Неналежне виконання Мінфіном функції контролю на етапі погодження кошторису НАЗК, зволікання з початком діяльності агентства і неукomплектованість його штату призвели до утворення значної економії фонду оплати праці та суттєвих диспропорцій в умовах оплати праці працівників агентства порівняно із запланованими. Затвердження у Державному бюджеті України на 2016 рік призначення на оплату праці було здійснено у розрахунку на період роботи НАЗК протягом усього 2016 року, а затверджений НАЗК за погодженням з Мінфіном кошторис передбачав використання усієї суми річних призначень протягом 8 місяців роботи НАЗК з травня 2016 року. У результаті, якщо за розрахунками середньомісячна заробітна плата працівників апарату НАЗК на 2016 рік становила **25,5 тис. грн**, фактична – **47,6 тис. грн (в 1,9 раза більше)**.

Середній розмір заробітної плати працівників апарату НАЗК коливався від **10,3–10,5 тис. грн** у провідного інспектора до **79 тис. грн** у керівника апарату, а через відсутність нормативних обмежень розмір премії коливався залежно від посади працівника від **25–200 відс. посадового окладу** в червні до **10–450 відс.** у грудні 2016 року. Середньомісячна заробітна плата Голови НАЗК у 2016 році становила **143,6 тис. грн**, заступника Голови – **122,9 тис. грн**, членів НАЗК – **104,5 і 108,2 тис. гривень**. Середньомісячна премія Голови НАЗК становила **49,3 тис. грн**, заступника Голови – **42,1 тис. грн**, членів НАЗК – **39,1 і 38,2 тис. гривень**.

6. У 2016 році НАЗК забезпечило ведення Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування відповідно до Закону України “Про запобігання корупції”, а також облік, оприлюднення поданих декларацій та відкритий цілодобовий доступ до реєстру.

Водночас у промислову експлуатацію НАЗК впровадило **недопрацьовану систему електронного декларування в Україні, зокрема в**

частині занижених ще на етапі створення системи показників її продуктивності та інтегрування із зовнішніми реєстрами інших державних органів. Це потребувало додаткових витрат на її коригування та усунення помилок на суму 209,7 тис. грн, а також створило проблеми з функціонуванням електронної системи на початкових етапах. Програмне забезпечення реєстру, технічна та інша документація на систему передані ДП “Українські спеціальні системи” як адміністратору реєстру, а НАЗК фактично самоусунулося від процесу подальшого супроводження реєстру та контролю за станом його роботи і коригування. Відсутність процедур контролю за станом використання обладнання і програмного забезпечення реєстру, а також формальна робота служби захисту інформації НАЗК ставить під загрозу забезпечення конфіденційності, цілісності, доступності та спостережності конфіденційної інформації, внесеної у систему державного реєстру.

Такі обставини негативно позначилися на здійсненні НАЗК повних перевірок відомостей, зазначених в електронних деклараціях. Із 1265,6 тис. внесених станом на 15.08.2017 до Єдиного державного реєстру декларацій НАЗК завершено перевірку лише 39 (0,003 відс. розпочатих 313 перевірок). До правоохоронних органів передані матеріали лише за чотирма із завершених перевірок.

7. Невизначеність у чинному законодавстві конкретних цілей, на які можуть спрямовуватися кошти державного бюджету, що виділяються на державне фінансування статутної діяльності політичних партій в Україні, а також відсутність затвердженого відповідно до статті 20 Бюджетного кодексу України порядку використання коштів за бюджетною програмою “Фінансування статутної діяльності політичних партій” унеможливили здійснення НАЗК ефективного контролю за законним і цільовим використанням політичними партіями коштів державного бюджету, як це передбачено вимогами статті 18 Закону України “Про політичні партії в Україні”. Вимоги Закону України “Про політичні партії в Україні” в частині визначення порядків здійснення політичними партіями витрат безпосередньо у їх статутах також не виконані.

У результаті з одержаних у 2016 році на фінансування статутної діяльності коштів державного бюджету в сумі 167647,6 тис. грн політичні партії використали 8512,6 тис. грн на придбання матеріальних цінностей, які за своїми ознаками не належать до видатків споживання згідно з бюджетною класифікацією.

Звіти політичних партій про майно, доходи, витрати та зобов’язання фінансового характеру є недосконалими. НАЗК не застосувало передбачених чинним законодавством санкцій у вигляді зупинення державного фінансування статутної діяльності політичних партій, які відобразили у звітах недостовірні відомості про майно політичної партії чи кошти або витрати.

8. Порядок організації в НАЗК внутрішнього контролю потребує удосконалення в частині приведення організаційної структури апарату агентства у відповідність із вимогами чинного законодавства, посилення виробничої та виконавської дисципліни, а також контролю під час

здійснення господарських операцій. Врахуванню рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту у 2016 році НАЗК приділяло недостатньо уваги.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Національним агентством з питань запобігання корупції затвердити.

2. Поінформувати Верховну Раду України про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Національним агентством з питань запобігання корупції і рекомендувати врахувати їх під час удосконалення законодавства, яке врегульовує питання державного фінансування статутної діяльності політичних партій в Україні.

3. Відомості про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Національним агентством з питань запобігання корупції у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України і запропонувати вжити заходів щодо:

– вирішення на підставі аналізу наявних проблем питання подальшого функціонування інформаційно-телекомунікаційної системи “Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування”;

– внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 05.04.2014 № 85 у частині приведення граничної чисельності працівників апарату НАЗК у відповідність із вимогами Закону України “Про державну службу”;

– прийняття рішення щодо затвердження порядку використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою “Фінансування статутної діяльності політичних партій”.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Національним агентством з питань запобігання корупції надіслати Національному агентству з питань запобігання корупції і запропонувати вжити заходів з усунення виявлених недоліків, зокрема, щодо:

– належного планування діяльності НАЗК та неухильного виконання визначених планами діяльності заходів;

– дотримання встановленого порядку планування, складання та виконання кошторису видатків на забезпечення діяльності Національного агентства;

– удосконалення визначених паспортом бюджетної програми “Керівництво та управління у сфері запобігання корупції” результативних показників, що характеризують її виконання;

– закріплення у положеннях про відповідні структурні підрозділи (відділи) департаменту фінансового контролю та моніторингу способу життя апарату НАЗК виконання покладених на цей департамент функцій щодо

здійснення спеціальної перевірки у частині достовірності відомостей, зазначених у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

- переукладання договору з ДП “Українські спеціальні системи” про адміністрування системи електронного декларування в Україні з метою передбачення процедур контролю з боку НАЗК за подальшим супроводженням реєстру та його коригуванням;

- здійснення комплексу заходів з розроблення якісних критеріїв для прийняття послуг адміністрування інформаційно-телекомунікаційної системи реєстру, які надає ДП “Українські спеціальні системи”;

- удосконалення роботи служби захисту інформації НАЗК;

- виправлення існуючих помилок і зауважень щодо реєстру, маючи впевненість, що внесені до програмного забезпечення зміни не призведуть до створення проблем безперебійного функціонування реєстру і його системи захисту;

- планування та реалізації комплексу організаційно-технічних заходів щодо інформаційно-телекомунікаційної системи реєстру на випадок виникнення надзвичайних подій;

- розроблення та подання Кабінету Міністрів України на затвердження проекту порядку використання коштів державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій в Україні;

- розроблення проекту змін до Закону України “Про політичні партії в Україні” в частині встановлення напрямів, за якими політичні партії можуть або не можуть використовувати кошти державного бюджету на фінансування їхньої статутної діяльності, а також удосконалення затвердженої рішенням НАЗК від 09.06.2016 № 3 форми Звіту політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов’язання фінансового характеру з метою відокремлення звітності про використання коштів державного бюджету на фінансування статутної діяльності;

- підвищення результативності контролю за достовірністю та повнотою даних звітів політичних партій про використання коштів отриманого державного фінансування;

- підвищення ефективності внутрішнього контролю та повноти врахування висновків і рекомендацій, наданих за результатами внутрішнього аудиту.

5. Оприлюднити Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Національним агентством з питань запобігання корупції та рішення Рахункової палати за результатами аудиту на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

6. Контроль за виконанням цього рішення покласти на т. в. п. Голови Рахункової палати Яременка О.С.

**Т. в. п. Голови
Рахункової палати**

О. С. Яременко